

Megjelen

minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre
6 frt, fél évre 3 frt,
három hónapra 1 frt. 50 kr.
Szerkesztő és ki-
adóhivatal a czeg-
tédutczni 3. számú Kálfa-
házban.

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Hirdetési díj:

Negyzásos petü sorot
egyszeri hirdetésnél 5 kr,
háromszorinál 4 kr. több-
szorinál vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
leszámítás.
Egyes szám ára
15 kr.

Debreczen. 1863. Jul. 22.

E lapok hasábjain ismertette volt már a növénytelek czélja és elő volt sorolva a szervezkedési mód, részletesen elő vala adva a beszerkezet szabályzata; egyszermind felhivattak Debreczen lelkes hölgyei, hogy a szenvedő emberiség javát czélzó növénytelek városunkban létrehozása iránt tegyék meg a kellő lépéseket.

Nem akarjuk hinni, hogy ama kimerítő cikkben foglalt felhívás kiáltó szó vala a pusztában; föl nem tehetjük, hogy épen e nagy magyar város hölgyei át ne látnák a növénytelek magasztos czélját; de mégis fájóérzettel kell megvallanunk, hogy e tárgyban, akár a föllépés kellemetlen-ségeitől való tartózkodás, akár az eléggé nem indokolható s túlzó szerénység legyen oka: maig sem történt semmi.

Azonban akarjuk hinni, hogy ami halad, el nem marad; szeretjük remélni, hogy az eszme azóta érlelődött és hogy van elég ügyseretet és bátorság hölgyeinkben, mikép teendőiket fölmértvén, az idő parancsoló szózata halatára kezeikbe ragadják a cselekvés zászlaját és a szenvedő emberiség javára megvizsik az áldozatot s elszakítanak kevés időt családi életükből és néhány fillért családi tűzhelyük köréből. — Az idő sürgetőleg int; a kötelesség követelése vált és mindenki tartozik mind azt megtenni, ami tőle telik.

Most még tűrhető az inség; az enyhe lég alatt menhelyet talál a munkában kifáradt napszámos; becsületes munkát, legalább annyit és olyat, mely az éhhaláltól megóvja, talál a szegény; a nyomorult maga és árva gyermekei javára alalmiznát még kap.

De a lagyos tél rémének árnya már is látható; a szenvedők számának nagysága, az éhezők szükségének rendkívülisége mármár bizonyosnak mondható; az erkölcsi súlyedés fokozatos előhaladása, az inség ostromozása alatt, föl nem tartóztatható, ha segély és pedig jó korai segély nem nyújtatik; a bűnös merényletek sora megnyílik, ha gyógyszer nem alkalmaztatik az inség szörnyű nyavalyája ellen.

Tehát, aki segíteni akar télen a szenvedőkön, itt az ideje, hogy munkához lásson!

Szervezkedni kell!
Föl kell osztani a munkát!

Hölgyeink néznék-e közöszedve, hogy — midőn az inség ajtáink előtt kopogtat — mikép szoritja át e szorj polyp-karjaival az ügyefogyott özvegyet, az elhagyott árvát, a tehetetlen árva kisdedit, a testileg nyomorultakat, a szegényeket, kiknek falat kenyerük sincs, a szemérmes vagyontalan szenvedőket, kik nem koldulhatnak, inkább éhen halnak? Hölgyeink néznék-e tétlenül, hogy az inség nyomása alatt, mikép vonzza magához áldozatait a bűn, mikép törli le az erény szent hamvait az erkölestelenedés, melynek földét az inség által kieszkart könyözön tevő termékenyvíz?

Nem! A mulasztás egy volna a vétkezéssel!
Föl tehát, ismét és ismét kérlek, oh hölgyeink: nemulasztatok el a szent kötelesség teljesítését, mely egyetlen legkönnyebben elérhető, mint magán uton!

A lakítsátok meg a növénytelek legrövidebb idő alatt; hogy az ős és a tél beköszöntésével már segélyt nyújthassatok a szenvedőknek, hogy készen legyetek, midőn az inség szava szólit a nyomor enyhítésére.

Az öntudatban, hogy teljesítettétek kötelességeiteket, adja meg az ég méltó és illó jutalmatokat!

— hy —

Ültessünk minél több előfát!

(Vége.)

Általános ismertes az alföldi magyar ember arról, hogy a fák ültetésében még nagyon hátra van, sőt mondhatni, már gyermekkorában benne van némi csodálatos ellenszenv az előfák iránt: könnyebben esik az iskolás fiúnak, vagy malacz és libabőröz sáncának, ha az utjában eső ültetvényeken egyet hasíthat bieskájával, egyet vághat fejszéjével. — Békés és több alföldi megyében szüntalan tanyát lát az ember hosszú sorban elnyúlni egymás mellett, anélkül, hogy bár az épület körül is, egyetlen árva előfát, annálkevésbbé szántóföldtáblákat egymástól elkülönítő fasorokat megpillanthatna. „Nem ültetjük, mert a varjút s szemtelen veréb nem akarjuk vele szaporítani,” mondja a földműves. Mintha bizony a varju meg a veréb többet költene, csak azért, hogy talán mindeniknek egy külön előfa jusson laktanyául. — Abban van egykis igaz, hogy ha csak egy-két gazda

ültet fákot, az egész vidék madara oda jár fészkelni, de fogják csak közös erővel s ültesse körül minden gazda szántóföldje tábláit, meglátják, hogy a varju és veréb oly szépen megoszlik, mintha egyetlen fát sem ültettek volna, azonban ha netalán elszaporodnának, annak is van módja elejét venni.

Általánosn ohajttuk ugyan a sik alföldre nézve minél több előfa ültetését, — de ezuttal magunkat helyi érdekünkhez alkalmazzuk.

Az előfák frisitik a léget s jótékony befolyással vannak az egészségre; annál fogva ohajttandó, hogy téres utcáink árnyat s jólevegőt adó egypár sor fával beültetessenek; nem ártana egy kis levegőtisztítás ott, hol annyi sertés, juhnyáj stb. mindent elkövetnek, annak megbűszhítésére. — Országos és közlekedő utainknak fasorokkal beültetése a csinosságot hasznossal párosítaná s vajmi jól esnék az utasnak s szegény igavonó marhájának, ha némi-keg enyhítenék a fasorok a hideg csipős szél erejét s egy kis hűs árnyat adnának a nap égető sugara ellen. — Belső legelőinken, különösen hol a szél igen hamar kikezdi a homokot s futóvá válna nagy téreket elhorit, magasabb növésű facsoportok ültetése a legsürgösebben ajánlatos s míg felnőnek az akász, Kanada nyár- s a talajnak megfelelő fák csoportjai, mely árokokkal megóvhatók. — Hivatkozhatunk itten Czeglédre, hol a már több év előtt üdvös gondolatra jött lakosság beülteté homokterületeit s most amint tudjuk a már megkötött homok jötegelőt ad a fák csoportjai alatt; — de példa rá Biharmegye több helysége is, hol a közlekedő az erdők fái alatt van s tapasztalás szerint ott a legelő mindig jó, míg az erdőn kívüli, gyakran egészen kislül. — A háztutáni földeken s tanyákon ahol a tér engedti, a szántóföldtáblák fasorokkal lehetnének elkülönítetők, melyek a vetésekre inkább előnyösök, mint ártalmasak; az árkokok helyett pedig az eleven sövény, akász, vagy eperfaültetvényekből annyivalinkább ajánlatos, mert kevesebb helyet foglal, mint az árok s ha egyszer megfakad, örökidejű; azonban az árkok ha nem nagyon széles és mély, minden jóra való barom keresztül ugorja, később betápossa, míg a jó eleven sövényen a bika sem törhet keresztül. Vajjon nem vétetnék-e eleje e sövények által az Onódton lábrakopott ama sok mezei rendőri kihágásnak? Vajjon az eperfa-sövényzet nem szolgálhatna-e majdan selyemtenyésztésre, ha történetből beleszeretnénk? — A tanyákon még a fakorlátok helyett is az eleven sövényt javasoljuk; — minden gazda tudhatja, hogy a fakorlátos mely sokba kerül, mino sok fát fölemelv, sokat mondog a 10 évig eltart s akkor elkorhadván újat igényel, míg az ajánlott sövény kellő rendben tartva örökös s ha akászból van, számszámának valót is ad.

Legvégül hagyjuk nagykitérjedésű s minden előfától ment külső legelőinket. — Midőn még Estepánnak az ohati grófok dedósának nem tudni hanyadik unokája Hunch (Hon) az akkor még csak majornak ismert Egyek-n lakott Kalóz nevű közölkölkönával, az Ohat három kolostora tornyaiából összehangzó estharangokat azon hársfasor árnyai alatt hallgatá, melynek egyike egy Robert Károly idejében történt határjárásakor kiindulási pontul vétetett; a Pérech és Bőrez nevű erdők jó menhelyet adtak az ohati grófok bilitéleg nem kevés számú gulyájának s nem ok nélkül gyaníthatni, hogy Zám népes helysége, — melynek dombon fekvő urasági udvarából kénkőd udvari eselések gyakran rajtakapták a mátaiaikat a tilos legeltetésen. — ha nem terjedelmes erdőséget, de birtak fás és szőlőskerteket; s így kétségen kívül van, hogy hortobágyunk széles pusztáján igen könnyen vehetünk előfákat. Valószínű, hogy e nagy pusztaság száraz levegője, kellő arányban ültetendő, például 40—50 holdas facsoportozatok által sok hátvösséget s ezáltal a legelő is több táplálékot nyerend; ezenkívül a czélszerűen alkalmazandó irányban nyuló fatömegek egyrésztől megóvják a tavaszi és őszi hideg szelektől, másrésztől a fák aljai hűs menhelyvel s hűdőbb levegővel látnák el forró nyárban a barmokat.

Előre tudjuk, hogy sokan kivihetlemek s czélszerűtlennek mondják: fákot ültetni a hortobágyon! — „ki viselne rá gondot?” — mondják talán jelentősen mosolyogva, „aztán meg ellepne a gulyát méne-nest a pöcsik, a légy, a szunyog!” — A gondviselésről a hatóság dolga lenne czélszerűen rendelkezni, a pöcsiket stb. ami illeti, van az, az imént említett biharmegyei erdőlegelőkon is. — de hát az árnyéktalan verőfényes pusztalegélőkon nem dougnak-e milliárd számban? — s utóljára is úgy segít magán a szegény barom, ahogy tud, talán föléri észszel s keresztülbuvik egy alacsonyabb bokorfa alatt s lesodor magáról minden pöcsiket és szunyogot.

Cly behatónak tartjuk e tárgyat a hortobágyi lég-

mérséklet, bel és küllegelő-javulás, gulya és csordabeli barom, pásztorok s lakosok érdekében, miszerint meggyőződve lehetünk, hogy a városi előjáróság, az utcák, utak, bel és küllegelőknél előfákkal beültetése kérdésért idejében komoly tanácskozás tárgyává tevén, eljárását az abból kifejlendett körülményekhez alkalmazandja.

De az előfák s facsoportozatok mielőbbi ültetése iránt buzgón táplált jó reményünkben végezzük sorainkat ott, honnan kiindultunk: térjünk vissza néhány szóval a vízcatornák ügyére, mely már csak eszméjében is üdítő hatású, jó helyeken alkalmazott kivétel után pedig beláthatlan boldog jövővel áldaná meg vízszomjas városunkat.

A szállongó hír után, van némi aggodalmunk s bocsánat, ha e tekintetben önzök vagyunk. — Ha azon csatorna, melyről említés tetetett, egyedül hajózásra s nem egyszermind rét- és legelőöntözésre lenne alkalmazható és mint beszélgetik, a hortobágy ágya készítettnek el olyanná: — mit érne vele négy nagy magyar mértföldnyi távolban városunk ipara, kereskedése? — legfőleg az azon néhány tanya vehetné közvetlen hasznát, melyek oda közelebb esnek; de mit használna az, szomjas hortobágyi pusztáknak, ha a külföldben jó helyre alkalmazással áldásos vízi út, csupán kebelét metszené keresztül, anélkül, hogy e szolgáltatért egy csepp vízzel is oltaná epedő területét?

Ugy vagyunk meggyőződve, hogy ha jövőre is megélni akarunk, legelső s halaszthatlan teendők a legelőöntözésre alkalmas vízcatornázás: bővebb kamatot ad ez mint a legjobb szántóföldbe vetett mag; főkélléke eza baromtartásnak. Meglehet, hogy ily öntöző-csatorna czélszerű kivitele a legnagyobb részben saját vállainkra nehezedik, de itt nincsen áldozat, mit nagyok nevezni lehessen. Reméljük, hogy errenézve bírnak városunkban, vidékén, vas-tainknál jeles szakértőket, kik ily rét- és legelőöntöző-csatornák lehető jutányos kivitelére tervet készíteni képesek s hajlandók; bárcsak arra minden sürgető felhívás nélkül is, hazafini ügyseretetből önkintes ajánlatokat tennének.

Ha azonban azt akarjuk eszközölni, hogy a szó valódi értelmében nagy várossá lehessünk; városunk alatt közvetlen elvonuló hajózható vízi utra van okvetlen szükségünk; mert kétségtelen, hogy ez adna iparunk, kereskedésünk s gazdaságunknak kívánt lendületet, valódi élénkséget. Ez már nézetünk szerint, márcsak kellő munka s keresetnyújtás végett is az összállamra tartozik s legfőleg, kivitelének gyorsítása s megkönnyítésére igényelhet helyi áldozatokat. — Ha jól értesültünk, errenézve több szakértőnek, a többi között berettyószabályozási főmérnök Vargha János urnak is van kész terve; mely-nél fogva az ér. berettyó, kék kálló s talán a nyíri és más vizek is özpontosítva haladhatnának hajózható csatornán Debreczen falai alatt. *)

Komlóssy Imre.

Egy királynő.

Krisztina a nagy svédkirály Gusztáv Adolf egyetlen leánya 6 éves korában ált atyja trónjára. Tehetséget hirtelen kitejelődtek, fékezhetlen vadsága, mindent tudni-vágyja előre mutató, hogy rendkívüli növé válik, mikint atyja rendkívüli férfi volt. Krisztina inkább férfi, mint nőies tulajdonokkal bírt. Megülé lovát, mint egy amazon; országában a legjobb lövész volt; megveté a piperét; egyetlen gyűrűm tul nem viselt ékszert; örömmel öltözött férfiasan; legtöbnyire egy kis kalapot hordott fekete strucc-tollal díszítve; leginkább szerette a férfitársaságot. „Szeretem a férfiakat” mondá, „nem mert férfiak, de mert nem nők.”

Tizennyolcz éves korában vette a kormányt saját kezeibe 1644 s nem mint királynő, de mint király kiáltotta ki. — Töbnyire milyen gondolkozó volt s arczát könnyű felhő látszott borítani, de minden hátrány nélkül; tekintete parancsoló, nem ritkán remegtető. Hangja hajlékony s élénkségében férfias. Szerencsés emlékezőtehetséggel bírvá, nyglátszott, hogy mindent tud és semmit nem felejt. A görög írókat olvasta s anyanyelvén kívül diák, német, hollandi, francia, olasznyelven tökéletesen beszélt. Körében töbnyire tudósok voltak, kikkel élénken s elmésen társalgott. Állami ügyekben tapintata s ékes-szolása meglepé a minisztereket. — Gyakran 10 óráig lo-von ált, hideg, hőség nem volt rá hatással. — a tenger be agyván, számkába fogatott s tí óra hosszat szánkázott a sötét éjszakában. Keveset aludott, — alig pár perczet vett igénybe öltözke: arczát nem igen kímélte, nem fedte

*) Szakértők nézete s véleménye nyilvánítására e tárgyban lapunk hasábjai a közügy érdekében mindenkor nyitva állanak.

Szerk.

azt el eső, vihar, hideg, meleg ellen sem. Termete közepes; homloka nyílt; nagy élénk szemei nyájasan tekintenek; hajlott finom orra alatt szép kis száj mosolygott. Lovagöltönye sokszor oly rozsz állapotban volt, hogy nem ért 5 aranyat; még az udvarnál is igen egyszerűen öltözködék; gyakran volt tetefoltos fehér ö. Nyujja s ha figyelmzeték rá, azt válaszolá, hogy ily csekélységekkel mitsem gondol. — Koránreggel öt óráig olvasott; nyilvános étkezést gyűlölt; ha magánosan evett, fél óra alatt készen volt vele; csupán vizet ivott; neki minden étel izlett; konyhájára soha sem ada par. . . . Gyakran mondá, hogy gond s aggodalom nélkül él s épen oly nyugodtan várja a halált, mint az álmot, mert nincs oly fontos dolog, mi lelke nyugalmit megzavarhatná. Minden nyilvános ügy kezén ment keresztül; a küldvények követői csak vele értekeztek. — Közönséges társalgásnál rendkívül közlékeny és bizalmas; kivel beszélt, megfogta annak kezét, nevetgált, pajzánkodott szokatlan nyíltsággal; de egyszersmind tiszteletet parancsolt magaviselete s tartózkodó volt előtte az ember, mint a gyermek. Kihallgatás alatt, a követek előtt oly méltóság ömlött el alakján, mely a legvakmerőbbre is hatást gyakorolt. — Bőkezűsége gyakran a fecsérlésig ment.

Férjhezmenni semmi hajlama nem volt, mert mint mondá, felebb becsüli a szabadságot, mint azt bármely férfinél fölládozhatná. Több jelentékeny kéreje közül IV. Filep spanyol s IV. Ulászló lengyelkirály visszautasították; s midőn az országnagyok férjhezmenésre unszólák, elhatározta, hogy újjsága virágában lemond a trónról s atyja nővére fiát Károly Gusztávot Svédhonba hitta s folszóltá az országnagyokat, hogy ezt, helyébe királyul válaszzák. Sok kéreésre engedett végre s megmaradt a trónon. Ismét csak úgy élt, mint előbb, a tudósok voltak leginkább társalgói, kikkel gyakran sok tréfát űzött. Maibom régi zenéről, Raudé a tánczról írt könyvet; Krisztina egy görög ballettel rendelt, melyben az egyik tudós énekelni, másika tánczolni tartozott. Egyik sem tudott hozzá; de az mindegy volt; Maibomnak énekelni Raudénak tánczolni kellett; természetesen, hogy az udvar határába a királynő is vegyült.

Ismét fölmerült agyában a határozat lemondani a trónról s 1654-ben ünnepélyesen átadá lemondását a rendeknek s Károly Gusztávot kiáltatá ki királyul, ki inkább szeretett volna férje lenni. — Magának kétszáz ezer tallér évi fizetést tartott fen. Az ünnepélyen, a korona nagymestere által vetkeztette le magát királyi díszöltönyéből. Letevén a koronát, királyi pálczát, aranyalmát s biborköpenyt, egyszerű fehér selyem ruhában állott ottan; legyezőjéhez nyult s a társaságba vegyült. — Még aznap megkoronáztatott X. Károly király.

Néhány napra utra indult a királynő kevés kísérettel. Férjöltönyben érte el Svédország határait, hol kiszállt kocsijából, átugrá a kis határfolyót s fölkiáltott: „Valahára szabad vagyok és soha sem hiszem, hogy Svédhonba visszatérjek. — Hamburgon át Hollandba s Belgiumba; onnan Olaszországba ment. — Insubrukban 1655 a katolika hitre tért. Lorettóban a máriaszobornak egy aranykoronát ajándékozott ily felirattal: „A királynő ajándékozta e koronát s érte jobbat vár az égben.“ — Darab időig Rómában, ismét Franciaországban lakott, onnan a Monaldeschi megöletése után ismét Rómába, onnan hazájába, onnan Hamburgba s utoljára 1668. újra Rómába ment, hol 1689-ben halt meg 63 éves korában. A rendkívül nő Sz. Péter templomban nyugszik, hol Innocenz és Kelemen pápák 12,000 Scudiba került síremléket készíttettek számára.

DEBRECZENI HIRMONDÓ.

* A debreczeni kereskedelmi és iparkamara 1863. júl. 17-kén tartá ez évben VII-dik rendes ülését, mely alkalommal a folyó tárgyakon kívül a következő ügyek kerültek elő:

Elnökileg kijelentetett, hogy kilépett kamarai titkár K. J. 1863. jún. 30-ig működött, helyébe választott titkár S. I. pedig 1863. júl. 1-jén állomását tetteg elfoglalta. — A n. m. kir. Helytartótanács f. évi jún. 10-kén 14,954 sz. a. kelt azon leirata, mely szerint az 1854. máj. 1-jén Magyarországra nézve is behozott súly- és őrmentékek hitelesítésének szigorú kezelésére a hatóságok figyelmeztettek, — tudomásul vétetett. — Ugyanevak a n. mélt. Helytartótanácsnak m. hó 17-én kelt s véleményes jelentést kívánó leiratára a már Gyulán engedélyezett békésmegyei takarékpénztár mellett a Csabán is felállítatni tervezett hasonlót intézet — egyrészt azért, mert a kisebb összegeknek minél többnek részére, költséges és hosszasan utánjárás nélküli kölcsönadása által a hitel s velejáró jövedelmét előmozdítá; ily intézeteknek szaporítása, a nemzetgazdaság érdekében kívánatos, másrészt azért, mert a föld- s szőlőművelés és állattenyésztés nagy mérvben üzetik s mely a szőlők- aradi vaspályavonalon többféle, különösen a nyersterméküzletnek központja, a takarékpénztár egymagának is szükséges s végre azért, mert a felállítatni tervezett s a békésmegyei gazdasági bizottmány által támogatott intézet, mely a közhitel érdekében kölcsönét a kézi zálogul lekötött s tetteg átadott terményekre is kiterjeszté, söt szabályszerű biztosítékot nyújtó, jelzálogilag bekebelezett s még le nem járt magán kötelevények beválthatását is kitérté, hitel s biztonság tekintetéből észszerűnek, életképesnek, söt szükségesnek bizonyult, — a gyulai takarékpénztár mellett megállítatni

s megengedhetőnek véleményeztetett. — A bécsi főügynök-seg nevében Ritter Adolf által közölt értesítés, melyben a művészet, tudomány, gazdaság, kereskedelem s ipar érdekében 1863. aug. 10-kén meguyitandó párisi világiállítás részletes ismertetése foglaltatik, — tudomásul vétetett. — Lipcsei kereskedő Hoffman Albert megkeresésére a Klun és Lange féle ipar és kereskedelmi földrajzi térkép-gyűjtemény, a kamara részére megrendeltetett. — A poroszországi, borszlói kamara által, Szilézia kereskedelmi és ipar-viszonyát tárgyazó s 1862-ről szóló nyomatott évi jelentés megküldetett. — Azon több részről támasztott panasz folytán tett előterjesztésre, — hogy a mostoha időviszonyok miatt eddig nem tapasztalt mérvben suttott debreczen-városi kereskedő-és iparosoztály által az 1863-dik évre bevalott jövedelem, a helyben székelő cs. kir. pénzügy-igazgatósági adófelügyelőség részéről, daczára a mult évben már bekövetkezett pangásnak az illeték kihalgatása, vagy alapos vizsgálat nélkül annyira feleségítatott, hogy a kivetett adó elviselhetlenné vált, továbbá, hogy csupán csak a jövedelmi adó tulságos mérvben kivetése ellen folyó évben benyújtott 900 db. felszólamlási folyamodás ellenére, — melyek mind ez ideig tárgyalatlan vannak, — a helybeli kereskedő és iparos osztály — mely valamint az alföld más vidékein, úgy itt is többnyire földműveléssel s állattenyésztéssel is foglalkozván, a gazdasági viszonyok szomorú helyzete miatt nem hogy jövedelmet látna, hanem évek óta szerzett keresményét kénytelen fogyasztani, — kimélet helyett katonai executióval terhelhetik; — a n. mélt. Helytartótanácsnak felterjesztés határozatott, melyben a körülményeknek felderítése mellett, minden előtt a több-több teherrel járó katonai executio alkalmazásának beállításá, egyszersmind az elkésereést okozó eljárásnak orvosoltatása, jövőre pedig megszüntetése kérvényeztetett.

— F. hó 18-kán éjjel s azt követő napon délig, oly jó eső áztatá határunkat, hogy a tenyészet egészen megújult s a száraz időjárás alatti mulasztást kétszeres erővel látszik visszapótolni. A legelők kezdenek zöldülni: a dimyeföldeken a dimyék gyorsan növekednek; szóval a növényélet általában újjaszületett s a jó időnk járand a sarju a kaszálókban szépen pótolandja az anyaszéna-hiányban valót kárt.

+ Azért, hogy e hó 10-kén éjféltől délig tartó esőnk volt s az enyészet színet viselő sárgaság kezd oszlani mezeinkről; bent a városban mégis talál menedéket némely nyári ruhákon, melyeken a remény zöld színe nem bír változtatni.

+ Alkalmunk volt a napokban a városon kívül megfordulni, hol megütközéssel tapasztaltuk, hogy több hid, melyet az utban kikerülni nem lehet, oly rozsz állapotban van, mikép ember és a járó jószág élete is veszélyben forog az ottjárás közben. A külső rendőrség ügyelmébe ajánljuk azok kijavítását.

+ A magyar földhitelintézet debreczeni bizottmányja kineveztetéséről semmi bizonyost nem tudhatni. Uglátszik, hogy városunkra kevés figyelem van e tekintetben. Pedig az ország törvényhatóságait és földbirtokait nemesak a megyék teszik.

* A keleti marhavész határainkon is mutatkozott már. A vargautcai esordában 5-6 ténen lett e veszélyes körüldozata: több esordában szintén vettek észre e betegségben síró marhákat. A hegyesi pusztán pedig M. Gy. ur tanyáján 2-3 darabon tapasztaltatott a kör jele. Egyébiránt, mint értesültünk, intézkedett a városhatóság a keleti vész tovább harapózásának lehetőleg gátolásáról, egyszersmind a marhavésárt a baj teljes elmultatig megszüntette városunkban.

+ A város körüli mély árkok nemesak azért veszélyesek a járók-kezőknek, hogy könnyen beleeshetnek, hanem azért is, mert egészségét bízta terjesztenek. Nem lehetne-e valahára fedett esatornákat készíttetni ezek helyett, melyek mai időben ugy sem oltalmaznak meg minket az ellenségtől?

+ Mint curiosumot megemlítjük, hogy a városi tanácsnál egy kisszerű tárgyat érdeklő folyamodvány, mely mult évi júliusban adatott be, csak folyó évi aprillishon tárgyalatott és csak folyó július hóban, tehát egy év alatt expediatott.

+ A szerb tövis az idén is megmutatta életrevalóságát: s tán csupa kegyelemből nem gondol senki kiirtatására — nálunk. Hadd nőjön szegény: majdha áldás magvait elhullatja ismét, le lehet vágni — fűtetnek: így legalább e növény jövőre is elő példa lesz arról, hogy ninesen az enyészetnek semmi balmja.

+ Folyó hó 21-kén hunyt el és 23-kán temettetett városunk egyik jeles polgára ügyvéd Joó József ur. Hazafini tiszta jelleme s a közügyek iránti érdekelttsége feledhetlen emléket hagyott elbarátainál; halála kipótolhatlan veszteség lön özvegyen maradt kedves nejének. — Temetésén nagy számú közönség jelent meg; Révész Bálint lelkész ur tartott ékes beszédet az elhunyt felett. — Béke lebegjen porain!

VIDÉK.

* Az érmelléki borászati egyesület ülésének megtartására gr. Zichy Ferencz ő exéja f. évi szeptember 12-két tűzte ki; melynek folytán az érmelléki borászat ügye iránt érdeklő viseltető t. hazafiak, a fentemlített napon d. e. 10 órára, ő nagyméltósága bihar-díószegi kastélyában megjelenni sziveskedjenek.

* Érméti levelezőnk tudatja, hogy a bogoyoszlói

h. h. egyházban üresedésbe jött lelkészivatali állomás, többször meghiusult választás után végleg e napokban föltetett be, szabályszerűleg s szép renddel történt választás útján, szavazattöbbséggel, tisz. Arany György ur által, ki ott, szinte egy évig ideiglenesen hivataloskodott s szerénysege, ritka becsületes jelleme és jeles készsége által az egész egyházmegye becsülését, tiszteletét érdemelte ki.

* H. Bösörményből írják, hogy ott egy 16 éves kereskedősegéd, állítólag családi viszonyai miatt agyon lötte magát. Mielőtt azonban életének véget vete, egy üveg tokajt ivott meg, hogy vigan mehessen a másvilágra.

* Ér-Mihályfalván f. évi július hótól kezdve fiók-postaállomás nyitattott.

* Nagyhajomi levelezőnk írja: f. hó 19-én éjjel megcredtek az ég esatornái: nagy és szép eső volt, úgyhogy a tengeri és a legelő megújultak.

* Diószegről írják nekünk, hogy ott a legelők ki-aszvak s a marha inségnek kitéve; azonban marhavész még nem mutatkozott. A buzatermés jelentéktelenségét súlyosbitja a takarás és hordáskor tapasztalt szemkipergés. Az érmelléken a jég tetemesen elverte a szőlőt és kalászföldeket, melynek következtében a mezei károk felvétele iránt az adónak elengedése tárgyában a debreczeni ker. cs. k. pénzügyigazgatóság kiküldött biztosa működik. A közönségre nyomasztólag hat az adónak katonai végrehajtással fenyegetett behajtása.

* H. Bösörményi levelezőnk bizonyos adatok után írja, hogy határunkon 91 darab ló, 57 darab szarvasmarha, 253 db. sertés és 6163 db. juh lett a jelen évi legelőhiány áldozata. Megjegyzendő még, hogy ezeken kívül tömérdek juh hever csaknem élet nélkül a gáti nád közt a a kotuban, miknek számát a pásztorok eléadása szerint, csak a juhok szélyelhányása a kor lehet majd megtudni. A szarvasmarhák felerésze, a értékek negyedrésze s a juhok egy harmadrésze idegen határokon legel.

— A marhahas ára vidékünkön következőleg van megállítva: Nagy-Bajomban 8 kr. H. Bösörményben 12 kr. Diószegen 10 kr. Nagy-Kállóban 13 kr. Mihályfalván 10 kr. Székelyhidon 10 kr. Tokajban 11 kr. B. Ujfaluiban 10 kr. — Tájékozásul a husárszabályozásra nézve, ezt is jó néha tudni.

Tihanyi-fördő. 1863. júl. 20.

Kedves szerkesztőm!

Engedj néhány sort lapod hasábjain e levellemnek, mely — hiszelgek magamnak, — a sok szomorú hír s száraz időjárás ellen harezot indító értekezések közt, (melyekkel lapjaink jelenben leginkább telvék),akép fog kiemelkedni, mint Sahara kebelén egyegy viritó óáz. Hogy tehát levellemnek tárgya vig legyen, — mivel ép itt a földében és bál után vagyok: irok azon kedves és valóban előttem feledhetlen estélyről, melyet az elmult éjjel oly felségesen mulattunk le. „Hát ez mit akar e bálit tudósítással? hiszen magam is jelen voltam ott s én is meg tudom írni a kérdéses bál eleményeit!“ Igy kiáltasz fel szerkesztőm (mintha csak vesédig látnék!) amidőn rendkívüli levelezőid e sorait olvasod. Én meg vagyok győződve, hogy te is ki tudnád czkornyzni más esetben bálit jelentésetet, de, ki azon mulatságban magad is oly jelentékeny részt vevél s oly közlálltál a toronyhoz, hogy annak magasságát ki nem veheted: megengeded, hogy én, — ki csak mint figyelmes szemlélő vettem részt azon bál örömeiben, — részletest leírását adhatom. *) Azon ép aznap beállt esőzés s talán részben a mostoha időviszonyok miatt nem voltak ugyan a tihanyi-fördő „annabál“-jának oly számos látogatói mint a közelmúlt évben, ám a mulatság mitsem veszte beese és elevenségéből, melyet a válogatott kis társaság fesztelen jövedve oly igen fokozott. Sajnos, hogy a közönség iránti áldozattól soha vissza nem riadó földéből Tornay Ferencz sok kiadása eléggé fedezve nem volt. A dalidó este 9 órakor vette kezdetét s tartott világosviradtig. Megengeded szerkesztőm, hogy bálkirálynőt nem nevezendek meg; de hiszen emmagadból indultva ki, jól tudhatod, mikép minden jelen volt ifju fogadhatott be szívilágába egyegy bájos tündért, kinek Éris almáját szánhatta. De mindamellett is azon olvasóid kedvéért, kik e valhallában jelen nem lehetettek, megemlítek néhány szép virágszálat e díszes füzérből. Ott voltak Debreczenből: S . . . y Bella, (kit egyik szomszédom, igen talátlólag a fehérliliom nével ruházott föl.) T . . . y Jozéfa, (szomszédom nyelvén: a szende nefelejts.) Sz—y Jeanette (damaskusi rózsá.) V—y Ida (a szép piros kamelia.) Ott voltak a vidékről: P. Told gyöngyvirágai Cs—ó Piroška és Irén testvérpár, (biborajkukon a vidorság örök mosolyával.) Váradról B—e Cornelle és Irma (a szép szende ibolyák.) B. Ujfaluból: Sz—y Bella (a sárrét viruló rózsája.)

Voltak még többen is, kik ezen — édes emlékezet alkotta díszes virágsokornak méltó — s kiegészítő részét képezék s még sokáig emlékeztetnek a tihanyi-fördő kedves óráira; de szomszédom kifogván a virágok neveiből: a hiányt én csak azon megjegyzéssel pótolom ki, hogy a díszes koszorúból a rezedák s szászszorszörpek stb. sem maradtak ki.

*) Hasonló megjegyzésem szivesen nyiterte soraidnak, annyival inkább, mert azok há rajzonásai ama kedves kis mulatságnak, melyben részt venni szintén alkalom vala. Szerk.

Most pedig isten veled szerkesztöm!
Ha leveleim kedvesen fogadtatnak általad: jövő so-
raim a szalárdi bál élményeit tükrözendik vissza. *)
U.

Történelmi emlékek, Debreczen multjából.

I. Debreczen város nyomoruságos állapotjának előbeszélése, anno 1685 et. 86.

I. N. D.

(Vége.)

X.) Ha a sok hozzánk jövő-menő Militiának dolgát meg gondoljuk; ez a mi városunk, az illetén járó-kelő militiának, úgy annyira ki tétetett, hogy kivált mióta eő Felséges győzedelmeskedő feyverei által Erdélyországa, a Várad Vár és egyéb Helyek viszszavétetődtek, azoknak Regimentyei, Compániái és azokkal lévő Recrutái Cselédi, Lovainknak és Mondurjaiknak hordozói, hasonlóképen, mind ő Felsége, mind pedig a Vármegye szekerai, akik liszt és hadi Munitiók alá rendeltettek, Városunkon neintsak az hogy keresztül mennének, de két három, négy s öt napokig is nálunk maradván nyugodván, magoknak kenyeret, abrakot, 8 és 12 napra is szoktak venni, a kenyérnek való életet száraz malmokban nagy munkával megörölvén fánkal sónkal és munkánk által siettették és készítették s így kellett őket ingyen gratis tartanunk, elmenetetekkor pedig szekereket adni és midőn mindezeket eő Felsége és Generalisok parancsolattya Protéctionálisok mellett nem akarnánk adni, magok Lovainkat, szekereinket felkeresni s el hajtani semminek vőlük.

A többek között, a Felséges Lofharingiai Károly Herceg parancsolattya eő Felsége Erdélyben igyekező egész Armadája számára kenyér dolgában megfoglyatkozott állapottyában, száraz Malmainkban nagy munkával megöröltetett magunk élettéből fánkal sónkal, harmadnap alatt ötvenezer kenyereket sítettünk és azokat négy mértföldnyire hordanunk kellett: melyeknek is a parancsolat szerint négy-négy fontosoknak kellett volna lenni, mivel pedig az olyan fontolásokhoz nem szoktunk, azért tsak a magunk módunk szokásunk szerint, nagyobb részént hat hét s nyolcz fontos Háza kenyereket sítettünk, mely ötvenezer kenyerek háromszáz ezer fontoknak számát meghaladta, melyekért egy pénz sem kaptunk.

Az időtől fogva egy Esztendő sem mult el, amelyben a Városon által menőknek jövőnek, vagy a várostól egy-néhány mértföldnyire levőknek, sok kenyeret, lisztet, életet, abrakot, sok ezer köblököt, nem tudunk volna, egy holnap egy hét, sőt egy nap is vagy egy óra nem mult el amelyben vagy a jövő-menők vagy is illetén vendégek nélkül lettünk volna, vagy erre vagy amarra szekereink, marháink nem mentek volna.

Es jöllehet gyakrabban szekereinket, marháinkat nagy asscuratio mellett egy kérték ki, hogy tovább a közelebb való helynél nem hajtják a jövő-menők, de a szomszéd helyeknek el pusztulásá; és marháik nem léte miatt tíz, tizenkét mértföldnyire is tovább is, tudniillik Váradig, Szolnokig és Erdélyig is el hajtattak, mely utazásokban sok barmaink el vesznek és akik vissza jönnek is egy el erőtelenednek, hogy további munkára éppen alkalmatlanokká tétettek.

XI.) Ez is nagy és szomorú emlékezetre méltó dolog, hogy a fellejebb mult egy-néhány Esztendőkhöz, a Sáskülnak sokasága mint a tenger fővénye, melyek részeszerint itt származtak részeszerint másunnan jöttek, mezeinket, ordeinket egy el lepték, mindent fívet, veteményt, fánkal leveleit, gyümölcseit elrontották; és tíz módgyára megemésztették, hogy gyakrabban szegény Lakosink mezőben lévő megért gabonájokat, midőn éppen már aratni kaszálni valók volnának, a Sásküln egy el lepték és el vesztetették, hogy a szegény emberek látván, nem különben mintha szülők, Atyáink, gyermekeik és más kedveseiknek halálakon most égve kiterjesztették, fejekre öszvekesült kezekkel futkosván széllyel, sítak rítak, sok ilyen sívárok rivások kívül belől hallattak és láttattak.

XII.) Az már elő számlált és más sok kimondhatatlan nyomoruságunk közzé lehet számlálni, az nagy ellenségtől való félelmet is, amely majd minden Esztendőben meg ujlni szokott és Lakosinknak ellátása és széllyel uszlása, mely az el mult két esztendőben lett és azokból származott sok káraink, amelynek alkalmatlóságával Férlini és Aszszonyi Lakosink, kik részeszerint midőn szüretelének, részeszerint midőn utazásban volnának, a Tatároknak kemény rabságában estének és sokaknak Házok megégettettek s mindenek el vettek.

A közelebb elmult Esztendőben pedig éppen aratásnak és nyomtatásnak idején elfutván, minden életeket a mezőben keresztetekben és hoglyákban és többnyire el nyomtatván, a szántin hagyni kéntelenítettek, amelyek a madarak és a sok eszések által elromlottak és az akkori időben, a mi földünkön lévő praedilók által el praedilattak és a Lakosok közül sokan, csak azért, hogy már élet-nélkül maradtak, és hogy a tovább való félelmet és rettegést el kerülyk oda maradtunk, akik pedig haza jöttek, mivelhogy már a szántásnak és vetésnek ideje elmult, kevés vetést tehettek, melyek is következő Tavasszal a nagy szárazság miatt meg nem nőhettek és midőn már nem

szükséges lett volna, a szüntelen való sok eszések reá jövőn sok haszontalan füvek felnővén elnyomták, és el rontották, úgyhogy nagyobb részét sem aratni sem kaszálni nem lehetett, ebben az Esztendőben igen kevés termés volt.

Már egy-néhány hónapnál fogva ellenségtől és az elfutástól való hasonló félelem elfoglalván szívünket és most is a bántya és gyöttri, ahonnan embereink, barmainkat is ellenségtől, sokféle hire hallása miatt, a legelőre ki bocsátani nem mérészelvén, az őszi időt csak a nagy félelemben és többnyire heverésben töltöttük el, az honnan az életnek gabonának következendő nagyobb drágaságát, kiké lisznyt meg jövendőheti, mivelhogy, a szántást, vetést elmulattuk.

Déleesti csemegek.

III. A toaszt.

Néhány fiatal ember irogatott, rajzolt, olvasott egy téres irodában. Pár nap óta egyike, nevezzük Me d y e s - nek — szokatlan szorgalommal irogatott. S o m i ur nem tudá megfogni, mi dolga lehet a pajtásnak, midőn most jóformán se mmi dolog. Huzzák a tizenkettőt, oszlik a társaság, csak S o m i ur maradt hátra; kihuzza Medgyes barátja asztalfiókját megtudandó a szorgalom okát. — Egy jól szerkesztett de bevégezetlen toaszt volt az, János napjára. S o m i ur tudta, hogy együtt fognak jánosnapozni s megvárta míg a toaszt szépen elkészül; akkor leirta magának szép titokban s szórólszóra betanulta. Jánosnap előestéjén néhány bizalmas barátját fölkeri, — beavatván őket a titokba, — hogy ha majd vacsora alatt Medgyes föláll s ő is azonnal fölugrik, úgy intézzék a dolgot, hogy ő szólhasson előbb. — Ugy történt. Egybegyült már a vendégkoszoru, vacsorához is leülnek. Kevés idő múlva feláll székéről Medgyes, „uram uram“ azon pillanatban fölpattn S o m i s, „uram uram Medgyes uram szállók az urhoz.“ — Mindenik beszélni akar, míg a beavatottak közbekiáltnak: „halljuk S o m i t.“ Medgyes leül; — S o m i tele tüzzel mondja el a szép toasztot; — Medgyes sápad, nyugtalankodik; de képzelhetni minő fokra hághatott zavara, midőn az éljen eldördültével, rákiáltanak, „halljuk Medgyest!“ Ez feláll, kissé el van fogulva, — gondolkodik — s a legtalpraesettebb toasztot rögtönzi; az éljen még nagyobb lett; de kitörő kedv akkor lett belőle, midőn S o m i nyilvánosan elmondá a plagiumot. — Azóta Medgyes soha sem írja le toasztjait.

IPAR, GAZDÁSZAT, KERESKEDELEM.

Terménytár.

Debreczen. Jul. 25. — Elvégre elérkezett mult vasárnapra az oly sokáig sovárogyva várt eső, mely éjféltől kezdve délutáni 1 óráig tartott s a szomszód földet jól megízattá. Mennyit használt az a tengeri s dohányznak: azt majd a következők mutatja meg. Sajnos, hogy az esőzés után ismét rekkenő meleg állottak be. — Az aratás vége felé jár. Uj gabonaművek e heti vására nem igen szállítottak. Amiket szállítottak is, porszállítmányok valának, melyeknek jeles mennyisége azonban meglépő volt. Az árba bocsátott mennyiség csak a napi fogyasztáshoz volt arányos, mivel az üzlet emberei az aranyold nagyobb piacokon tapasztalható pangás miatt, nagyobb bevásárlásokba még most nem ereszkednek. Annál fogva a tavalyi buza 4 fnt—4 fnt 50 kr. idei 4 fnt—4 fnt 50 kr. rozs tavalyi 2 fnt 55—50 kr. idei 2 fnt 45—50 kr. tengeri, ami kevés volt, 5 fnt—5 fnt 20 kron kelt. (H.)

Derecske. Jul. 20. — Tisztabuzza 5 fnt 40 kr. kétszeres 2 fnt 80 kr. rozs 2 fnt 50 kr. árpa 2 fnt 40 kr. zab 1 fnt. 50 kr. marhalus fontja — kr. (F.)

Ér-Diószeg. Jul. 15. — Tiszta buza 7 fnt — kr. kétszeres 5 fnt 60 kr. rozs 4 fnt 40 kr. árpa 5 fnt 60 kr. zab 5 fnt — kr. tengeri 5 fnt — kr. marhalus fontja 10 kr. (Sz. S.)

Ér-Mihályfalva. Jul. 10. Tisztabuzza 4 fnt — kr. kétszeres 5 fnt — kr. rozs 2 fnt 50 kr. árpa 2 fnt 20 kr. zab 1 fnt 40 kr. tengeri 5 fnt — kr. kása 5 fnt 60 kr. paszuly 5 fnt 60 kr. egy tyuktojás 2 kr. sertésus fontja 12 kr. marhalus 10 kr. szalonna mázsája 50 fnt. 1 iteze zsír 40 kr. olaj 40 kr. 1 mázsa szalma 40 kr. (V.)

Karczag. Jul. 19. — Tiszta buza 4 fnt 80 kr. kétszeres 4 fnt 40 kr. árpa 5 fnt — kr. zab 2 fnt 50 kr. tengeri 5 fnt 40 kr. (Cs.)

Margitta. Jul. 17. — Tiszta buza 5 fnt 50 kr. kétszeres 5 fnt — kr. rozs 2 fnt 50 kr. árpa 4 fnt 80 kr. zab 1 fnt 60 kr. tengeri 2 fnt 50 kr. krumpli 1 fnt — kr. lenese 5 fnt 20 kr. köleskása 8 fnt — kr. új bor, öregesebrével 7 fnt. ó bor 8 fnt. disznózsír 45 kr. ser itezenként 10 kr. pálinka 29 kr. sertésus fontja 16 kr. marhalus 10 kr. szalonna 25 kr. szeppan 50 kr. fagygyugyertya 44 kr. kenőnyfa öle 7 fnt. ágfá 5 fnt. széna 10 fontos részletben 20 kr. szalma 10 kr. közepetűti ökor 60 fnt. tehén 50 fnt. (H.)

Nagykálló. Jul. 17. Buza 5 fnt 60 kr. kétszeres — fnt — kr. rozs 2. fnt 40 kr. árpa 2 fnt 50 kr. zab 2 fnt 55 kr. tengeri 2 fnt 80 kr. 1 öl itezfa 10 fnt. 1 mázsa széna 5 fnt 60 kr. 1 font szalonna 56 kr. krumpli 1 kr. marhalus 15 kr. fagygyugyertya 40 kr. buza-liszt 12 kr. szappan 50 kr. buzadara 16 kr. szalma 2 kr. olaj itezeje 40 kr. borsó 10 kr; lenese 8 kr. köleskása 7 kr. 1 iteze új bor 14 kr. ó bor 20 kr. pálinka 20 kr. 1 font gersli 12 kr. paszuly itezeje 6 kr. disznózsír 40 kr. (H.)

Nyiregyháza. Jul. 18. — T. buza 4 fnt 20—40 kr. rozs 2 fnt 60—70 kr. árpa 2 fnt 20—50 kr. zab 1 fnt 80—90 kr. tengeri 2 fnt 90 kr. — 5 fnt köles - fnt — fnt — kr. kása 5 fnt 40—60 kr. paszuly 5 fnt 80—90 kr. (K. B.)

Büszörmény. Jul. 16. — Tiszta buza 4 fnt 50 kr. rozs 2 fnt 50 kr. árpa 2 fnt 40 kr. zab 2 fnt — kr. tengeri 5 fnt — kr. kása 6 fnt — kr. 1 mázsa széna 4 fnt. szalonna 50 fnt. disznóus fontja 16 kr. marhalus 12 kr. (K.)

B. Nagybajom. Jul. 17. — Tiszta buza 4 fnt 50 kr. kétszeres 5 fnt 50 kr. rozs 3 fnt — kr. árpa 2 fnt 50 kr. zab 2 fnt — kr. tengeri 5 fnt 50 kr. marhalus fontja 8 kr. (Sz.)

B. Ujfalu. Jul. 16. — Tiszta buza 4 fnt — kr. kétszeres 5 fnt 40 kr. rozs 5 fnt — kr. árpa 2 fnt 40 kr. zab 2 fnt 20 kr. tengeri 5 fnt 20 kr. köleskása - fnt — kr. szarvasmarhák középara darabonként 20—50 fnt. gyapju mázsája 82 fnt. szalonna 55 fnt. marhalus fontja 10 kr. nyersfagygyu 10 kr. egy iteze bor 10 kr. pálinka 24 kr. sűr 10 kr. lámpaolaj 50 kr. (J.)

Pest. Jul. 25. — A 87 1/2 fontos tavalyi buza ma 5 fnt 40 krajczárjával kelt. A zab részletekben igen jól kelt, s az 50—51 fontos ára 2 fnt 50 krig felhagott. A tengeri ára nem változott.

Szekelyhid. Jul. 17 — A környékbeli lakosság a margittai országos vásáron levén, a szekelyhidi piac ezuttal nem nagyon kerestetett. — Tiszta buza - fnt — kr. kétszeres 5 fnt 20 kr. rozs 2 fnt 60 kr. árpa - fnt - kr. tengeri - fnt — kr. szalonna mázsája 56 fnt. marhalus fontja 10 kr. 1 mázsa széna 2 fnt — kr. 1 iteze bor 10 kr. pálinka 24 kr. 1 itefa 6 fnt 50 kr. (N.)

Tokaj. Jul. 17. Tisztabuzza 4 fnt 50 kr. kétszeres 5 fnt 80 kr. rozs 5 fnt 20 kr. árpa 2 fnt 40 kr. zab 2 fnt — kr. tengeri 5 fnt — kr. kolompér 1 fnt 40 kr. 1 mázsa liszt 0. számú 16 fnt. kenyérliszt - fnt. széna 5 fnt — kr. faszén 90 kr. szalonna 50 fnt. zsír 44 fnt. 1 font marhalus 11 kr. borjúhús 11 kr. 1 öl itezgyfa 6 fnt. (Z.)

EGYVELEG.

== A galandféreg ellen, a közelmultban új hathatós szer fedeztetett föl. Ez, az Abyssiniában termő „baco-bötris pieta“ nevű bokor apró gyümölcse, mely Egyiptombon át „sanarja“ vagy „saoria“ név alatt jó a kereskedésbe. Száraz állapotban a borshoz nagyon hasonló és zöldes sárga színű. Ize fűszeres, összehuzó, csipős, égető utózzel. — E kérdéses gyümölcs, állítólag a galandféreg ellen legalkalmasb szer lenne, melyet por alakban 5—8 nehézknyi mértékben lehet beadni. Hasmenést okoz, a galandféregt elveszti s a bevétel után néha uddor és hascsikarás következik be.

== Néhány hó óta kerosin nevű oly lámpaolaj jött kereskedésbe, melynek világa a legerősebb lángfényvel kiállja a versenyt. Az e czéhra megkivántató lámpák Amerikából hozattak be s az azokba alkalmazott bél lapos. Használatuknál a következőkre kell vigyázni: 1., a világító anyag felvételére szánt üveggolyó a meggyújtás előtt tele-töltendő. 2. A belet lapos körszelvényben kell lemetszeni, 3., a bél csak kevésbé álljon ki, 4., a bél tisztításánál, miután a szemrészek olóval ledörzsöltetnek, az elváló rostocskák metszessenek le.

== Van egy növény, melyre a gazda oly igen haragszik s kiirtani alig képes. Ez az aranyka, (causcuta europea) mely a lóherét s lucernát egészen elnyomja. Az angolok e fűnyűgőt vasgáliczoldattal öntözik meg; mely az aranykának leghalálósabb ellensége. Az aranyka a vasgálicz oldattal való öntözés után egészen megfeketedik s kivész, míg a lóherének az öntözés épen semmi ártalmára sincs.

Szerkesztőségi nyiltelevezés.

K. G. urnak — A küldött 1 fnt 50 krcy összeget vettük. Még 50 krt kérünk hozzá.

S. P. urnak M. Keresztös. — A küldött összeget az illető pénzártnoknak azonnal kézbesítük.

K. B. urnak Nyiregyház. — A kérdéses cikik — julius óta nem jött kezünkbe. Sziveskedjék előbb beküldeni — és csak aztután szállhatunk hozzá.

H. B. szörmény város t. tanácsának. — Önök ezme és peesdtjével egy sajátos „bérmentetlen“ levél érkezett hozzánk, melynek valósága, több okból kétsesnek látszik előttünk. Pár nap múlva a mysticus levél másolatának mellékletével magán levélünket vendük Önök.

„R. ó számhoz“ — Gyarló vers. — nem közölhető.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.
Fetelés szerkesztő: Sárváry Elek.

69° ÁRJEGYZÉK az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, léhaszonszítés mellett, osztók értéken költséggel nélkül.)

A. asztali daró nagy szemű	15 fnt.	—	kr.
B. ugyanaz apró	15	—	—
C. daró középszerű	13	—	—
0. királyliszt	13	—	40
1. langliszt	12	—	40
2. montliszt	11	—	60
3. szemlyelisz	10	—	80
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	9	—	00
5. ugyanaz 2-dik	7	—	80
6. barnakenyérliszt	6	—	80
7. kétszeresliszt	7	—	40
8. Rozliszt 1-ső rendű	8	—	—
9. Rozliszt 2-dik rendű	5	—	00
00. árpakása	15	—	—
0. árpakása	14	—	—
1. árpakása	12	—	—
2. árpakása	10	—	50
3. árpakása	8	—	—
4. árpakása	7	—	—
Arpalisz	4	—	—
Detve	2	—	80
Fahliszt	2	—	00
Korpa	2	—	40
Buzaj	3	—	00

== Minden zsákért 1 fnt. 5 kr. letételező. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot az elvétel számított legfeljebb 3 hó alatt, bírla nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Debreczen 1863. Jun. 22.

MENNYBEN

a tiszavidéki vaspályán, 1863-dik év Május 1-jétől kezdve érvényes az 1863-dik nyárihavakra.

I. Kassa és Nagyváradi fele.	
Bécs	7 óra 45 perc. reg.
Pest	5 " 35 " este
Czegled	6 " 24 " " "
Szolnok	8 " 27 " " "
Püsp.-Ladány	9 " 27 " " "
Debreczen	10 " 26 " déln.
Tokaj	3 " " " " "
Miskolcz	5 " 24 " " "
Forró-Ejcs	7 " 24 " " "
Kassa	8 " 33 " " "
Püsp.-Ladány ind.	1 " 53 " déln.
B.-Ujfal.	2 " 45 " " "
Nagyváradi	3 " 45 " " "

II. Arad fele.	
Bécs	8 óra . . . . .
Pest	6 " 25 " " "
Czegled	9 " 42 " " "
Szolnok	10 " 40 " " "
Mező-Túr	11 " 45 " " "
Csaba	11 " 23 " déln.
Arad	3 " " " " "

III. Kassa és Nagyváradi Pest és Bécs fele.	
Kassa	5 óra 21 perc. reg.
Forró-Ejcs	6 " 34 " " "
Miskolcz	7 " 52 " " "
Tokaj	9 " 35 " " "
Debreczen	12 " 12 " déln.
Püsp.-Ladány	1 " 45 " " "
Szolnok	4 " 41 " " "
Czegled	5 " 41 " " "
Pest	6 " 37 " " "
Bécs	6 " " " " "

IV. Aradról Pest és Bécs felé.	
Arad	12 óra 41 perc. déln.
Csaba	2 " 14 " " "
Mező-Túr	3 " 50 " " "
Szolnok	5 " 9 " " "
Czegled	5 " 56 " " "
Pest	8 " 37 " " "
Bécs	6 " " " " "

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályánvalan ki-függesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról Szabere naponként este 6 órakor az utasok felvétele nincsen korlátozva.

Nyíregyházáról Szabere vasnap, szerdán, pénteken este 6 órakor. Az utasok felvétele 3 személyre korlátozva van.

Nyíregyházáról Beregszászra naponként reggel 7 órakor. (Az utasok felvétele 3 személyre korlátozva van.)

Nyíregyházáról Nagybörzsönyre, hétfe. köd, esőzések, és szombat este 6 órakor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Nagyváradról Kőcsaszra naponként este 6 órakor, az utasok felvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.

Tokajról Újfehlye naponként este 7 órakor. Az utasok felvétele 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Lúcsra naponként éjelt 12 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Przemyslre szerdán és szombaton délután 2 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Szigetre naponként éjelt 11 óra 45 perccel, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Munkácsra naponként éjelt 11 óra 45 perccel, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

Szőlő-eladás.

Néhai Erdélyi József debreczeni tanár ur hagyatékához tartozó, — Bihar megye Hegyköz-Szentimre községe határára levő — tökéletes művelés alatt álló 14 hold termelői szőlő, szép gyümölcsösökkel s a szőlőben kies helyen fekvő s gyönyörű, — a szó teljes értelmében regényes kilátású, szilárd anyagokból épült egyemeletes, s erkélyvel díszített urilakkal, mely hat, heburított szobát foglal magában, továbbá szobával ellátott vizezellérakkal; hat lóra való istálló, tágas kocsiszin s az épület alatt levő tágas pincze s abban levő 1848 és 54-dik évbeli finom bakatorborokkal; azonkívül alkalmas borház és aszalóval; végre a szőlő nagyságához képest elegendő szüretelő edényekkel, kádakkal stb. a szőlő szép reményekkel kesegtető idejű termésével együtt, az örökösök által, kedvező feltételek mellett, szabad kézből eladó.

A venni szándékozók értekezhetnek Hegyköz-Szentimrén községi jegyző Endorffer László urral; Debreczenben pedig Erdélyi Kálmán egyik örökösével, piacutczán 1714. sz. alatt.

3-3.

Hirdetmény.

Élelbeléptetése egy új üzleti szabályzatnak.

A magas os. kir. kereskedelmi Ministerium f. é. június 50-ki és 5543/729 szám alatti kibocsátványával, a biradalom valamennyi vaspályákat kötelezőleg helyben hagyott új üzleti szabályzat, a személyi és áru szállítására nézve, a tiszavidéki vaspályán.

1865 évi augusztus 1-től kezdve fog érvénybe léptetni.

E naptól fogva tehát a tiszai vasuton szállítandó személyek és áruk csak ezen új szabályzat határozatai alapján vételnek fel s következőleg minden a szállításra valamint az árukérti kezességére és biztosítására nézve eddig fennállt határozmányok egyttal megszüntetnek.

Az új üzleti szabályzat minden állomáson darabja 15 krajczáron kapható, különben is kuzhasználatra s megtekintésre meg lesz minden állomási-irodában, valamint a pálya vendéglőiben.

A gyors- és fuvaráru szállítási idejére nézve fennálló határozatok — a jelen új üzleti rendszabály általános alapelvei alkalmazása mellett — egyelőre érvényben maradnak. Ezen határozatok bekövetkezendő változása, valamint a díjak, melyek a kézbesítési — idő megnemtartása esetében, külön kikötött kárpótás biztosításáért fizetendők, — külön fognak hirdettetni.

Bécs. 1865. Julius 14.

Az igazgatóság.

1-5

Törvényesen kiállított

igérvények (Promessen)

az 1860-diki állam-sorsjegyekre.

A huzás folyó 1863-dik évi augusztus 1-jén leend.

Fő-nyervény 300,000 frt.

Másod-nyervény 50,000 frt.

Herzberg A.
bank és váltóintézet Pesten.

Genois sorsjegyek, huzása szintén aug. hó 1-jén; főnyeremény 52,500 forint.

E sorsjegyek mindenféle részletfizetésre is megszereshetők: **Salzmann B.** kereskedésében Debreczenben.

3-3

Szőlő-eladás.

A boldogfalvai kertben az első járásban egy jókarban levő s jeles gyümölcsfákkal bőven ellátott szőlő, kedvező feltételek mellett eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek ezúttal a tulajdonos úr Bácsi Lászlóval Csapóutczán 589 szám alatt.

1-5

Arverési hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1863 évi jul. hó 6 n. 6611 szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré tétetik, mikép Varga Imre mint felperes részére Nagy Andrá mint alperesről 160 frt váltói tartozás s járuléka erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen, bor, házbutor, lovak, szekér s más egyéb ingóságok nevezett alperesnek helybeli hatvanötzari külvároson 5286 sz. alatt lakásán folyó évi júliushó 31 napján d. u. 3 órakor nyilvános árverés útján készpénzfizetés mellett el fognak adatni. — Mire a venni kívánók meghivatnak.

Debreczen. 1863. Julushó 23

1-1.

A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó tag.

Nincs többé poloska és svábbogár!!!

Nevezett férgeknek bizonyos és gyors halált okozó hatására nézve minden más féregvesztő szer felülmúl, a sikeres eredményben sokszorosan kipróbált s általános elismerésben részesült

„Poloska és svábbogár-vesztő festvény.”

Ely fertőtítő szerből, egy nagy üveg ára, használati utasítással 1 fl. o. é. Kisebb üveggel 50 kr.

Debreczenben egyedül Hegedűs Károly kereskedésében kapható.

Említett szer jellesege s gyors hatásáról jól állanak, mind a bizományos, mind a szer készítő.

Lúzar A; N; és társa
vegyészek Budán

Nincs többé patkány és egér!!!

Patkány és egér leggyorsabban vesztethető el s utható teljesen ki, a mi általunk feltalált s minden más ilyenmü szeri jósgása és gyors hatása folytán messze felülmúl

„Patkány és egér vesztő labdacok”

alkalmazása által.

Ára egy skatulyának használati utasítással ellátva 80 kr. o. értékben.

Debreczenben egyedül Hegedűs Károly kereskedésében kapható.

E szer jellesege s gyors hatásáról kezeskednek mind a bizományos, mind feltaláló, készítő

Lúzar A; N; és társa
vegyészek Budán

1-5

Arverési hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1865. évi febr. hó 19 n. 1947 szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré tétetik, mikép Kármán István mint felperes részére, Tornay Ferenc mint alperesről 340 frt váltói tartozás s járuléka erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen, szobai s kávéházi butorok, nevezett alperesnek helybeli piacutczán lakásán folyó évi júliushó 30 napján d. e. 9 órakor nyilvános árverés útján készpénzfizetés mellett el fognak adatni. — Mire a venni kívánók meghivatnak.

Debreczen. 1865. Julushó 24

1-1.

Mocsy József
váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó tag.

Bérbe adó kaszáló.

Nagy-Cserén néh. Király Istvánféle 8 boglyás kaszáló a szerencsi folyásban f. évi Mindszentől fogva egy évre bérbe kiadó. — Értekezhetni Cs. u. 409. sz. a. a tulajdonossal.

1-5

Ajánlkozás.

Van szerencsém értesíteni mindazon t. ez. urakat, kik szabómesteri iparüzletemet ezeltől is igénybevéve, bizalmukkal szerencsésítették: miszerint Sasutczán 19. szám alatti lakásomon — jelenleg csak is a kezemhez adandó kelmék elkészítésére szorítkozhatván — iparüzletem ujjal megnyitottam s mindenrendű férföltönyök leggyorsabb elkészítésével szolgálni ismét szerencsés lehetek.

Zury Mihály.

Debreczen. 1863. Nyomatott a város könyvnyomdájában.